

Habemus Papam: Benedykt XVI

Z Listu do Zakonu Braci Mniejszych

Te Deum Laudamus! Tak, z naszego serca i z naszych ust wznosił się hymn chwały i dziękczynienia, bo “wspólnota odpowiedzialna za przekazanie kluczy Królestwa”, razem z Duchem Świętym, wybrała 265° Następcę Piotra, w osobie papieża Benedykta XVI.

Po dniach milczenia, wzruszenia, refleksji i wdzięcznych wspomnień z długiego pontyfikatu wielkiego Jana Pawła II, który prowadził nas przez ostatnie dziesięciolecia XX wieku, wspólnota chrześcijańska z wielką radością żyje chwilą obecną: Pan dał jej nowego Pasterza według swego Serca, Pasterza, którego zadaniem będzie prowadzić ją “na głębię”, na początku trzeciego tysiąclecia. W ten sposób dla Kościoła zaczyna się nowy okres. Albowiem w kaplicy Sykstyńskiej raz jeszcze zabrzmiało wezwanie Chrystusa Zmartwychwstałego: pójdz za Mną! Tym razem wezwanie to usłyszał Kard. Joseph Ratzinger, który – przyjmując

zamysł Bożej Opatrzności – “zostawił” wszystko i zgodził się prowadzić Kościół ku przyszłości, pokładając ufność jedynie w obietnicy Zmartwychwstałego: “Oto Ja jestem z wami przez wszystkie dni, aż do skończenia świata” (Mt 28, 20). Na początku tej nowej drogi my, Bracia Mniejsi, w komunii z całym Kościołem i dzieląc oczekiwania ludzi dobrej woli, pragniemy zapewnić Papieża Benedykta XVI o naszym posłuszeństwie i szacunku – według serca św. Franciszka – i o naszej gotowości spełniania jego życzeń. Temu, który jest “prostym i pokornym robotnikiem w winnicy Pańskiej” przyrzekamy, że nigdy nie zabraknie mu naszej modlitwy, miłości i współpracy. Niech Chrystus Zmartwychwstały błogosławi Benedykta XVI, wspiera go swoją łaską w powierzony mu służbie, by nas mógł prowadzić “do poznania Chrystusa, do Jego miłości, do prawdziwej radości”. (Fr. José Rodriguez Carballo ofm)

Odejsie wielkiego Jana Pawła II

Była godz. 21,37 sobotni wieczór, 2 kwietnia 2005. Zgodnie z wiekowym obrzędem kardynał szambelan, Eduardo Martinez Somalo, formalnie stwierdził zgon wołając trzy razy Papieża imieniem chrzestnym. Potem ściągnął pierścien rybaka z palca Papieża. Jan Paweł II zmarł: jego pontyfikat się skończył!

Zamieszczamy część listu Ministra generalnego do Zakonu z okazji śmierci Jana Pawła II.

Długi pontyfikat Karola Wojtyły zakończył się, zgodnie z pełnym miłości zrzuceniem Bożej Opatrzności, właśnie w oktawie Wielkanocy. [...] Pan przyjął go w swe ramiona, by mu podziękować, że zgodnie z otrzymanym powołaniem aż do ostatniej chwili umacniał braci i siostry we wierze swoim słowem, swoim ewangelicznym życiem i wreszcie tajemniczą mocą cierpienia przyjętego i przemienionego w świadectwo, czyniąc Plac św. Piotra “sercem świata”. Bo milczenie Jana Pawła II w tych ostatnich dniach jego życia na ziemi stało się wymownym orędziem, nadając głęboki sens i wartość słowom wypowiedzianym (ale nie zawsze słuchanym) w ciągu tych 27 lat wzniosłego i prorockiego nauczania. [...] Do podziękowania Zmartwychwstałego od razu dołączyły się podziękowania Kościoła, wszystkich wierzących, ludzi dobrej woli i kilku pokoleń młodzieży, którym zawsze ukazywał śmiałe horyzonty. Do tego chóru wdzięczności pragniemy dołączyć nasze podziękowanie jako Bracia Mniejsi: za tę szczególną więź istniejącą od zawsze między naszym Zakonem a “panem Papieżem”; zwłaszcza za ojcowską troskę, jaką Jan Paweł II otaczał nasz Zakon od 1978 r. aż do dzisiaj, dając nam zawsze nowe konkretne znaki uczucia, bliskości i szacunku. Będziemy mieli okazję powracać do jego nauczania na temat charyzmatu

franciszkańskiego i klariańskiego, przede wszystkim przy okazji Kapituł generalnych. Wyrażamy mu naszą synowską wdzięczność w momencie, gdy “siostra śmierć” zaprowadziła go do Domu Ojca, przywołując do pamięci niektóre “polecenia”, jakie chciał powierzyć nam jako Braciom Mniejszym, prawie w formie duchowego testamentu: zachowywać świętą Ewangelię Pana naszego Jezusa Chrystusa według sposobu życia, jaki nam przekazał św. Franciszek; za jego przykładem kochać ludzi i służyć im; głosić Ewangelię: to powołanie, misja i racja istnienia Braci Mniejszych; nieść ludziom naszych czasów nadzieję w oryginalny sposób wypływający ze szczególnego doświadczenia św. Franciszka; patrzeć na św. Franciszka jako “forma Minorum, virtutis speculum, recti via, regula morum”; iść w sam środek tłumy jako “bracia ludu”; zaszczepić Ewangelię w sercu współczesnej kultury i historii, idąc za przykładem św. Franciszka i wielkiej tradycji kulturowej Zakonu; odpowiadać na wymagania istoty i autentyczności przez naszą “żywą duchowość”, czyli konkretnym życiem ukazując wartości charyzmatu franciszkańskiego. [...] “Pochwalony bądź, mój Panie, za naszego Papieża Jana Pawła II, ponieważ “od Ciebie, Najwyższy, otrzymał wielkość”!

WŁOCHY - *Konklawe przeżywane w Rzymie*

W wigilię konklawe, 17 kwietnia 2005, Wspólnota Kurii generalnej gościła na kolacji kardynałów franciszkańskich obecnych w Rzymie. Bracia Mniejsi byli jednym z tych zakonów, które miały najwięcej swoich przedstawicieli na konklawe:

Kard. **László Paskai** OFM, Arcybiskup Emerytowany Esztergom-Budapest (Węgry), ur. w Szeged 8 maja 1927. Świecenia kapłańskie 3 marca 1951, biskupie 5 kwietnia 1978, ustanowiony kardynałem przez Jana Pawła II 28 czerwca 1986.

Kard. **Claudio Hummes** OFM, Arcybiskup San Paulo (Brazylia), ur. w Montenegro, archidiecezja Porto Alegre, 8 sierpnia 1934. Świecenia kapłańskie 3 sierpnia 1958, biskupie 25 maja 1975, ustanowiony kardynałem przez Jana Pawła II 21 lutego 2001.

Kard. **Wilfrid Fox Napier** OFM, Arcybiskup Durban (Południowa Afryka), ur. w Swartberg, diecezja Kokstad, 8 marca 1941. Świecenia kapłańskie 25 lipca 1970,

biskupie 28 lutego 1981, ustanowiony kardynałem przez Jana Pawła II 21 lutego 2001.

Kard. **Carlos Amigo Vallejo** OFM, Arcybiskup Siviglia (Hiszpania), ur. w Medina de Rioseco, archidiecezja Valladolid, 23 sierpnia 1934. Świecenia kapłańskie 17 sierpnia 1960, biskupie 28 kwietnia 1974, ustanowiony kardynałem przez Jana Pawła II 21 października 2003.

Do Zakonu Braci Mniejszych należą ponadto trzej inni kardynałowie, którzy przekroczyli 80 lat i dlatego nie należą do grona elektorów. Są to: Kard. **Paulo Evaristo Arns**, Kard. **Aloísio Lorscheider** (Brazylia) i **Alexandre José Maria dos Santos** (Mozambik).

W poniedziałek 18 kwietnia, w łączności z całym Kościołem powszechnym, który "modli się do Pana, aby uprosić dar Pasterza według Serca Bożego", Fr. José Rodríguez Carballo, Minister generalny OFM, w kościele Kurii generalnej przewodniczył Mszy św. "Pro Romano Pontifice eligendo".

WŁOCHY – *Rekolekcje Braci "poniżej 10"*

"Spotykając się..., intuicje i nadzieja" – to tytuł rekolekcji organizowanych dla młodych Braci do 10 lat od pierwszej profesji z całych północnych Włoch, jakie odbyły się w Armeno, w Piemoncie, w pobliżu jeziora Orta, od 28 marca do 2 kwietnia 2005. Był to czas łaski i odnowy dla 60 młodych Braci uczestników.

"Zapałał ich serca" w tych dniach mądrymi i braterskimi słowami Fr. Giacomo Bini, były Minister generalny Zakonu, który jako prawdziwy "starszy brat" potrafił im przekazywać radość i nadzieję.

Poruszane tematy omawiały główne punkty priorytetów Zakonu: minoritas, modlitwa i pobożność, ewangelizacja.

Tym, co zaważyło na skuteczności rozważań, była obfita wzajemna wymiana myśli w małych grupach i na forum. Użytecznym wkładem było przedstawienie inicjatyw, jakie rodzą się w Prowincjach pod wpływem uważnej lektury znaków czasu i wielkodusznej odpowiedzi na pytanie jak

mamy dzisiaj żyć naszym franciszkańskim charyzmatem. Fr. Giacomo pozostawił młodym Braciom jako zadanie i wyzwanie wielką nadzieję: "Najważniejsza jest nie ilość oferowanych przez nas usług, lecz jakość naszego życia charyzmatycznego".

Bardzo znaczące było spotkanie z Madre Canopi, opatką benedyktyńskiego klasztoru św. Juliusza, która mówiła o znaczeniu prorockim życia konsekrowanego.

Na koniec Fr. Massimo Fusarelli, Sekretarz generalny ds. formacji i studiów Zakonu, podkreślił, że to spotkanie było "znakiem prorockim" współpracy między Prowincjami.

Po zakończeniu rekolekcji młodzi Bracia wyjechali będąc przekonani, że "granice" jakiejś Prowincji są i powinny być jedynie liniami umownymi, które definitywnie znikają, gdy w dialogu i współpracy znajdują okazję, by stać się "otwartymi drzwiami" komunikacji.

WŁOCHY - *Konferencja Rodziny Franciszkańskiej i Franciscans International*

21 marca 2005 po południu, w Kurii generalnej Braci Mniejszych w Rzymie, odbyło się spotkanie Konferencji Rodziny Franciszkańskiej (CFF) z przedstawicielami "Board" organizacji Franciscans International (FI). Z "Board" byli obecni: Przewodnicząca, Sr. Denise Boyle, FMDM, oraz Sr. Margaret Mary Kimmins, OSF, Fr. Joao Benedito Ferreira de Araujo, OFMConv, Ana Maria Olmeto Ramos, OFS, Fr. Markus Heinze, OFM, Attilio Galimberti, OFS, Lucy Almirañez, OFS, Fr. Goran Dabic, TOR, Fr. Tewelde Beyene, OFMCap. Z nimi był także Fr. John Quigley, OFM, Dyrektor egzekutywy FI, i jego sekretarka Anne Niehaus. Przedstawiciele franciszkańskiej organizacji pozarządowej opowiedzieli o swej pracy, jaką wykonują przy ONZ w Biurach w Nowym Jorku i w Genewie. Mają oni nadzieję, że w najbliższej przyszłości na każdym kontynencie będzie istniała jakaś siedziba FI.

Zadanie, by "dać głos tym, którzy nie mają głosu", dało impuls do przemyślenia wewnętrznej organizacji, w celu zaoferowania służby o coraz lepszej jakości i zgodnej z oczekiwaniami świata franciszkańskiego. Jednym z najtrudniejszych wyzwań do podjęcia jest przeniknięcie wartości animujących FI do formacji Braci i na teren ewangelizacji franciszkańskiej. Dlatego jest nagłą rzeczą coraz lepsze zapoznanie z pracą FI franciszkańskiego świata. Konferencja Rodziny Franciszkańskiej, chcąc potwierdzić swe poparcie dla pracy FI, zobowiązała się przygotować list, w którym wyrazi to swoje poparcie. Na najbliższym spotkaniu zostanie wybrany przedstawiciel CFF mający zapewnić stałą łączność z FI i troszczyć się o dalsze umacnianie współpracy. Bliższe informacje na temat FI można znaleźć w internecie na stronie: <http://www.franciscansinternational.org>

WŁOCHY – *Międzynarodowa Rada Franciszkańska ds. ewangelizacji i misji*

W Kurii generalnej OFM w Rzymie w dniach od 29 marca do 2 kwietnia 2005 odbyło się spotkanie Komitetu Egzekucyjnego Międzynarodowej Rady Franciszkańskiej ds. Ewangelizacji i Misji (COFIEM), organizmu mającego wspierać Sekretariat generalny ds. Ewangelizacji i Misji. Prace rozpoczęto przeczytaniem wskazań na temat ewangelizacji zawartych w dokumencie pt. “Łaska Początków”.

Komitet przestudiował i naniósł konieczne poprawki w projekcie Statutów Partykularnych dla COFIEM i SGEM, by je przedstawić następnie Definitorium generalnemu do zatwierdzenia. W trakcie dalszych prac przeanalizowano końcowe wnioski z ostatniego zebrania w październiku 2004, z których wyciągnięto nowe formy i strategie dla uruchomienia zmiany animacji w Konferencjach i w Prowincjach. W szczególności Komitet opracował schemat “prowincjalnego projektu ewangelizacji i misji” i wytyczne dla zredagowania materiałów do animacji misyjnej i dania ukierunkowania duszpasterstwu parafialnemu. Wkrótce będą dostępne dla wszystkich rezultaty badań o różnych działaniach duszpasterskich Braci Mniejszych, jakie były przeprowadzone w minionym sześcioleciu. Rozważano też

jak zaklasyfikować nowe formy i inicjatywy ewangelizacji i został zaproponowany formularz dla weryfikacji animacji misyjnej w Jednostkach.

Komitet ustalił, że najbliższe spotkanie odbędzie się w dniach od 13 do 21 lutego 2006 w Santo Domingo, w Ameryce Środkowej; jego tematem będzie “Wspomnienie i Proctwo w Ewangelizacji i na Misjach (Wczoraj, Dziś i ku Przyszłości)”. W czasie spotkania z Komitetem Minister generalny Fr. Josè Carballo podziękował uczestnikom oraz zachęcił ich do kontynuowania służby animacji w tym kierunku, wskazując także wyzwania, którym trzeba stawić czoła.

Dyskutowano nad możliwością upowszechniania otwarcia doświadczeń misyjnych i ewangelizacyjnych dla młodych Braci w trakcie formacji. Komitet podkreślił konieczność odzyskania historii obecności misyjnych Prowincji i Konferencji i poprawy komunikacji między SGEM i Sekretariatami Prowincji i Konferencji.

W trakcie prac Komitet pokazał część filmu nakręconego przez ekipę fachowców, z którego będzie zrobiony DVD, przedstawiającego dzieło ewangelizacji misyjnej Braci Mniejszych w świecie.

REPUBLIKA DEMOKRATYCZNA KONGA - *Ziarno rzucone w ziemię*

Prowincja św. Benedykta Moro jest najliczniejszą spośród jednostek Zakonu w Afryce. Należy do niej ok. 220 Braci żyjących w 28 wspólnotach, rozrzuconych w czterech prowincjach Republiki Demokratycznej Konga. Kraj ten od 9 lat przeżywa długą wojnę, w którą są wmieszane różne grupy ciągnące z niej zyski ekonomiczne i kraje finansujące wojska.

Wielkie odległości, spotęgowane brakiem komunikacji, niepewność spowodowana bandami i grupami militarnymi napadającymi na podróżujących oraz wysokie koszty życia sprawiają, że animacja i zarządzanie Prowincją jest trudne.

W dniach od 19 marca do 18 kwietnia 2005 Definitur generalny dla Afryki Fr. Amaral Bernardo Amaral odwiedził Braci Prowincji św. Benedykta Moro w Republice Demokratycznej Konga.

Na początku Fr. Amaral odwiedził nowicjat prowincji liczący 14 nowicjuszków. Okolica jest skrajnie uboga, brak nawet pożywienia, ale to nie przeszkodziło w radosnym i gorącym przyjęciu Definitora. “W tobie widzimy uwagę i zainteresowanie względem nas Ministra generalnego i Zakonu”, powiedział do Fr. Amaral jeden z tamtejszych nowicjuszy.

W następnych dniach odbyło się spotkanie Braci żyjących w czterech Wspólnotach położonych wokół Lubumbashi, stolicy regionu Katanga. Fr. Amaral spędził też jeden dzień z młodymi Braćmi przeżywającymi “rok franciszkański”. Jest to czas, zaraz po ukończeniu studiów filozoficznych, poświęcony na pogłębienie charyzmatu franciszkańskiego w doświadczeniu dzielenia z innymi sytuacji realnego ubóstwa. Tych młodych Braci jest jedenastu. Towarzyszy im Fr. Damian Isabell. Poznają warunki codziennego życia “dzieci ulicy”, narkomanów i innych współczesnych form

ubóstwa. Na koniec dnia, razem ze swoim magistrem, dzielą się przeżyciami, refleksjami i modlą się za te przeżyte doświadczenia.

Od 21 do 27 marca Fr. Amaral odwiedził Seminarium filozoficzno-teologiczne w Lubumbashi, zamieszkiwane przez 63 młodych studentów i towarzyszących im 8 formatorów. Razem z nimi przeżywał Wielki Tydzień i dni radości paschalnej. Od 30 marca do 3 kwietnia Definitur generalny odwiedził Wspólnoty w regionie Kasai, gdzie spotkał się z Braćmi i z Siostrami Klaryskami z klasztoru w Mbujimayi.

W następnych dniach Definitur spotkał się ze Wspólnotą z Kinshasa i z kilkunastoma Braćmi z regionu Kivu. Fr. Amaral wysoko ocenił uwagę i troskę, z jaką jest przygotowywana i celebrowana liturgia.

Na spotkaniach z młodymi Braćmi Fr. Amaral starał się weryfikować motywacje, które skłaniają młodych ludzi do tego, by wybierać życie franciszkańskie. Wszyscy oni wyrażają pragnienie życia przeżywanego we Wspólnocie, na modlitwie, w umniejszeniu i blisko ludzi, a szczególnie tych, którzy cierpią z powodu konsekwencji wojny i przemocy.

W Republice Demokratycznej Konga (dawnym Zairze) Bracia Mniejsi byli zawsze blisko ludności, dzieląc z nimi najtrudniejsze chwile, a także szykany ze strony wojska i zorganizowanych band.

Prowincja św. Benedykta Moro jest ziarnem rzuconym w ziemię, które dzięki prorockiej obecności franciszkańskiej Wspólnoty będzie mogło przyczynić się do pojednania i pokoju na tej ziemi dręczonej podziałami i przemocą.

Wiadomości w skrócie

• W niedzielę palmową 20 marca 2005 w Kurii generalnej OFM zebrała się Konferencja Ministrów generalnych Pierwszego Zakonu Franciszkańskiego i TOR. Nieobecny był Fr. Ilija Živkovic, Minister generalny TOR, którego zastępował Definitor generalny Fr. Fernando Scocca, TOR. Spotkanie zaczęło się o godz. 10.30 i było okazją do braterskiej rozmowy i wymiany doświadczeń na temat drogi, jaką zmierza każda z Rodzin. Ministrowie dokonali weryfikacji wspólnie zrealizowanych projektów (Kurs dla formatorów ze wszystkich Rodzin franciszkańskich, który odbył się we Frascati od 3 do 30 listopada 2004) i tych w przygotowaniu (projekt wspólnej formacji dla Braci przygotowujących się do wyjazdu na misje, który ma być zrealizowany we Wspólnocie Notre Dame des Nations w Brukseli). Pozytywnie zostały ocenione spotkania, jakie organizuje Ekonom generalny w celu podzielenia się doświadczeniami na polu administracji i troski o dziedzictwo Zakonów franciszkańskich. Wszyscy bardzo są zadowoleni z tych inicjatyw i uważają za rzecz słuszną, by je kontynuować. Spotkanie zakończyło się obiadem spożytym razem ze Wspólnotą Kurii generalnej.

• Minister generalny, razem z liczną grupą Braci z Rzymu i z innych terenów, którzy przybyli specjalnie (zwłaszcza z Polski) z tego powodu, uczestniczyli w piątek 8 kwietnia 2005 w obrzędach pogrzebowych Papieża Jana Pawła II na Placu św. Piotra.

• 13 kwietnia 2005 w kościele Kurii generalnej została odprawiona Msza św. W intencji zmarłego Papieża Jana Pawła II. Eucharystii przewodniczył Minister generalny Fr. Jose Rodriguez Carballo. Razem z całą Wspólnotą Kurii generalnej uczestniczyli w niej także Bracia domów zależnych od Ministra generalnego i innych Wspólnot rzymskich. Kościół był zapełniony dzięki obecności wielu Sióstr należących do różnych instytutów i zgromadzeń Rodziny Franciszkańskiej i franciszkanów świeckich.

• Konferencja Rodziny Franciszkańskiej (CFF) przygotowuje "List na temat pokoju". Tekst został zredagowany przez CFF, której Przewodniczącym jest obecnie Fr. José Rodríguez Carballo, Minister generalny OFM; jest skierowany do ludzkości naszych czasów. Na spotkaniu 21 marca, które odbyło się w Kurii generalnej Braci Mniejszych w Rzymie, Fr. José Rodríguez Carballo, Sr. M. Carola Thomann, Przewodnicząca CFI-TOR; Fr. Ferdinando Scocca, Delegat Ministra generalnego TOR; Fr. Aurelio Laita, Delegat Ministra generalnego OFM Cap i pan Alfonso Petrone, Delegat Ministra generalnego OFS, poświęcili poranne spotkanie na sprawdzenie i korektę ostatecznego tekstu listu. Na spotkanie nie mógł przybyć, z powodu pilnych i nieprzewidzianych obowiązków, Fr. Joachim Giermek, Minister generalny OFM Conv. Jako znak solidarności i w celu pokazania pragnienia pokoju dla chrześcijan żyjących w strefach konfliktów, zdecydowano jedno z najbliższych spotkań CFF będzie w Ziemi Świętej.

• Rozpoczęły się zapisy na kurs języka włoskiego, jaki odbędzie się latem, od 27 sierpnia do 28 września 2005, na Antonianum w Rzymie. Chętni powinni jak najszybciej zgłosić swój udział do Sekretariatu generalnego ds. Formacji i Studiów przez eMail formgen@ofm.org albo do Rektora Braci Studentów, Fr. Vidal Rodriguez Lopez - eMail vidalfray@yahoo.it - tel. 06.70373686 - Via Merulana 124 - 00185 Roma.

• Od 8 do 30 października 2005 na Alwerni i w Asyżu (Włochy) odbędzie się Międzynarodowy Kongres dla Magistrów Nowicjatu. Sekretariat generalny ds. Formacji i Studiów przypomina Braciom, którzy potrzebują **wizy wjazdowej do Włoch**, by pilnie przysłali swoje dane zgodne z posiadanym paszportem (imię i nazwisko; miejsce i data urodzenia; narodowość; pełny adres; numer paszportu i przez kogo został wydany, oraz kraj, w którym znajduje się najbliższy konsulatus włoski wydający wizę).

Nowi prowincjałowie

- **Fr. Ferdinando Campana** w Prowincji św. Jakuba z Marchii (Włochy), wybrany ponownie.
- **Fr. Carmelo Finocchiaro** w Prowincji Najśw. Imienia Jezus na Sycylii (Włochy), wybrany ponownie.
- **Fr. Marino Porcelli** w Prowincji Rzymskiej św. Apostołów Piotra i Pawła (Włochy).
- **Fr. Želiko Železnjak** w Prowincji św. Cyryla i Metodego (Chorwacja).
- **Fr. Leonard García Aragón** wybrany Prezesem Fundacji Najśw. Imienia Jezus w Ameryce Środkowej.

Plany Ministra generalnego

- od 2 do 14 maja - Tempo forte Ministra i Definitorium generalnego (Rzym).
- od 9 do 10 maja - Spotkanie z Przewodniczącymi Konferencji Zakonu (Rzym).
- od 25 do 27 maja - Wizyta w Prow. Stygmatów św. Franciszka we Włoszech (Florencja).
- od 30 maja do 2 czerwca - Udział w Kapitulie Prowincji Najśw. Imienia Jezus w USA (Nowy Jork).

FRATERNITAS - OFM - Roma

Direttore responsabile: Gino Concetti - Redattore: Gianfranco Pinto Ostuni

Internet: <http://www.ofm.org/fraternitas>. Email: comgen@ofm.org